

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

**PRIPOROČILA ZA IZVAJANJE KRAJŠIH PROGRAMOV
v obsegu 240 ur za otroke, ki v letu pred vstopom v šolo še niso bili
vključeni v vrtec**

predlog

mag. Janja Cotič Pajntar in Nives Zore

Ljubljana, 13. julij 2018

KAZALO

I. UVOD	str. 3
Izhodišče in namen krajših programov	str. 3 - 4
Strokovna podlaga za krajše programe	str. 4 - 5
II. ORGANIZACIJA KRAJŠEGA PROGRAMA	str. 6 - 7
III. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	str. 8 - 9
IV. SPREMLJANJE OTROK V KRAJŠEM PROGRAMU	str. 10
Pripomoček za spremljanje razvoja otrokovih kompetenc v zadnjem letu pred vstopom v šolo	str. 11 - 17
V. LITERATURA	str. 18 - 19

I. UVOD

Izhodišče in namen

Zakonsko podlago za organizacijo in izvajanje krajših programov v vrtcu določata 14. in 29. člen *Zakona o vrtcih* (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09 – ZIUZGK, 36/10, 62/10 – ZUPJS, 94/10 – ZIU, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO in 55/17) in *Pravilnik o organiziranju, delovanju in financiranju oddelkov vrtcev, ki izvajajo krajše programe in so financirani iz državnega proračuna* (Uradni list RS, št. 43/2018).

Vrtec je najbolj pomemben in vpliven socialni prostor in dejavnik vključevanja otrok v novo institucionalno in družbeno okolje, ki v znatni meri sooblikuje in pogojuje otrokovo kakovost življenja.

Z organizacijo in izvajanjem krajših programov v vrtcu se zagotavlja pestrejša programska ponudba vrtcev, ki je prilagojena interesom in potrebam različnih ciljnih skupin staršev in otrok. S tem se omogoča vključenost v predšolske programe tudi tistim predšolskim otrokom, ki leto pred vstopom v osnovno šolo, in verjetno tudi prej, še niso bili vključeni v vrtec. Organiziranje in delovanje oddelkov vrtcev v Republiki Sloveniji, ki izvajajo krajše programe, pomeni tudi uresničevanje cilja *Trajnostnega razvoja Združenih narodov 4.2*¹, ki predvideva, da bi morale vse deklice in dečki do leta 2030 imeti dostop do kakovostnega razvoja v zgodnjem otroštvu, varstva in predšolske vzgoje, kar je v skladu z *Listino Evropske unije o temeljnih pravicah*², ki priznava izobraževanje kot pravico in z 11. načelom *Evropskega steber socialnih pravic*³, ki navaja, da imajo vsi otroci pravico do cenovno dostopne in kakovostne predšolske vzgoje in varstva.

S krajšimi programi želimo v Republiki Sloveniji, kljub že doseženi visoki stopnji vključenosti otrok v vrtece v drugem starostnem obdobju, zagotoviti še višjo stopnjo vključenosti predšolskih otrok v sistem vzgoje in izobraževanja. To je tudi ukrep, s katerim se približujemo referenčnim merilom v izobraževanju za obdobje do leta 2020⁴, po katerem naj bi bilo najmanj 95% otrok, v starosti od 4 let do začetka obveznega izobraževanja, vključenih v predšolsko vzgojo in izobraževanje zaradi prepoznanega pozitivnega učinka vrtca na otrokov razvoj in učenje najmanj eno leto pred vstopom v osnovno šolo.

¹ *Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development*, United Nations, 2015.

² *Listina Evropske unije o temeljnih pravicah*, 2012/C 326/02.

³ *Evropski steber socialnih pravic*, Svet 2017.

⁴ *Strateški okvir – Izobraževanje in usposabljanje 2020*.

Krajši programi v vrtcu, v obsegu 240 ur v posameznem šolskem letu, so torej namenjeni otrokom, ki bodo do konca koledarskega leta dopolnili starost najmanj pet let in niso vključeni v druge programe vrtca.

Strokovna podlaga za krajše programe

Krajše programe v obsegu 240 ur⁵ v posameznem šolskem letu organizira vrtec po lastni presoji, če na podlagi podatkov o vključenosti otrok v vrtec oceni, da so na območju občine tudi otroci, ki v letu pred vstopom v šolo še niso bili vključeni v vrtec⁶.

Strokovna podlaga za izpeljavo krajših programov v vrtcu je *Kurikulum za vrtce*⁷.

Krajši programi v vrtcu, v obsegu 240 ur, morajo biti načrtovani v skladu s *Kurikulom za vrtce* kot visoko kakovostni predšolski programi. Zagotavljati morajo dobro počutje, sprejetost in vključenost otrok ter biti v podporo otrokom v njihovem razvoju in učenju na sistematičen način, tako z vidika kakovosti kot količine spodbud. To pomeni, da morajo strokovni delavci pri načrtovanju, izvajanju in spremljanju vzgojno-izobraževalnega dela v oddelku krajšega programa upoštevati vsa načela in cilje *Kurikula za vrtce* ter zagotavljati uravnoteženost dejavnosti iz vseh šestih področij dejavnosti Kurikula za vrtce, v obsegu ur, ki so na voljo, ter poskrbeti za spodbujanje vseh vidikov otrokovega razvoja.

Krajši program ni in ne sme postati tečajna oblika neke organizirane dejavnosti za otroke, npr. ustvarjalna delavnica, pravljíčna ura, urica proste igre otrok, urica »reševanja« delovnih listov in sedenja za mizo, pač pa mora vključevati in uresničevati vse elemente programa za predšolske otroke - *Kurikula za vrtce*, čeprav v zmanjšanem obsegu ur. To od strokovnih delavcev v vrtcu terja skrbno in premišljeno načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela v krajšem programu.

Krajši program tudi niso t.i. Cicibanove urice oz. igralne urice, ki jih vrtci organizirajo za otroke, ki vrtca ne obiskujejo, običajno v trajanju dveh šolskih ur, enkrat do dvakrat tedensko, v krajšem ali daljšem časovnem obdobju, z možnostjo stalne ali občasne prisotnosti staršev oz. sorodnikov. Namen le-teh je predvsem druženje in igra s sovrstniki ter različne dejavnosti

⁵ Glej 1. člen *Pravilnika o organiziranju, delovanju in financiranju oddelkov vrtcev, ki izvajajo krajše programe in so financirani iz državnega proračuna* (Uradni list RS, št. 43/2018).

⁶ Glej 2. člen *Pravilnika o organiziranju, delovanju in financiranju oddelkov vrtcev, ki izvajajo krajše programe in so financirani iz državnega proračuna* (Uradni list RS, št. 43/2018).

⁷ *Kurikulum za vrtce*, str. 7.

za otroke. Krajši programi pa so namenjeni strokovno načrtovani sistematični in uravnoteženi ponudbi dejavnosti predšolske vzgoje v vrtcih, kot je opredeljena v *Kurikulu za vrtce*, v zmanjšanem obsegu ur.

Pomembno je, da otrokom v okviru ur, ki jih določa krajši program, zagotovimo kakovostno in količinsko različne spoznavne procese na sistematičen in strokovno premišljen način, tudi s ciljem postopnega prilagajanja otrok na institucionalno vzgojo in izobraževanje, in s tem na lažji prehod otrok v šolo.

Krajši program pomeni skupek dejavnosti, aktivnosti in drugih nalog, ki so strokovno načrtovane kot določena celota, v določenem sistematičnem zaporedju, v obsegu 240 ur, s katerimi se uresničujejo temeljni cilji predšolske vzgoje, ki so opredeljeni v 4. členu⁸ *Zakona o vrtcih* in cilji *Kurikula za vrtce*⁹.

Priporočila za izvajanje krajših programov v vrtcu so torej namenjena strokovnim in vodilnim delavcem v vrtcih kot strokovna izhodišča za načrtovanje, izvajanje in spremljanje vzgojno izobraževalnih dejavnosti *Kurikuluma za vrtce* v obsegu 240 ur v posameznem šolskem letu.

⁸ 4. člen *Zakona o vrtcih* (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09 – ZIUZGK, 36/10, 62/10 – ZUPJS, 94/10 – ZIU, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO in 55/17).

Cilji predšolske vzgoje v vrtcih, zapisani v 4. členu so:

- razvijanje sposobnosti razumevanja in sprejemanja sebe in drugih,
- razvijanje sposobnosti za dogovarjanje, upoštevanje različnosti in sodelovanje v skupinah,
- razvijanje sposobnosti prepoznavanja čustev in spodbujanje čustvenega doživljanja in izražanja,
- negovanje radovednosti, raziskovalnega duha, domišljije in intuicije ter razvijanje neodvisnega mišljenja,
- spodbujanje jezikovnega razvoja za učinkovito in ustvarjalno uporabo govora, kasneje pa tudi branja in pisanja,
- spodbujanje doživljanja umetniških del in umetniškega izražanja,
- posredovanje znanj z različnih področij znanosti in iz vsakodnevnega življenja,
- spodbujanje telesnega in gibalnega razvoja in
- razvijanje samostojnosti pri higienskih navadah in pri skrbi za zdravje.

⁹ Cilji kurikula za vrtce, *Kurikulum za vrtce*, str. 10:

- bolj odprt in fleksibilen kurikulum v različnih programih za predšolske otroke,
- pestrejša in raznovrstnejša ponudba na vseh področjih dejavnosti predšolske vzgoje v vrtcih,
- bolj uravnotežena ponudba različnih področij in dejavnosti predšolske vzgoje v vrtcih, ki hkrati ne onemogoča poglobljenosti na določenih področjih,
- večje omogočanje individualnosti, drugačnosti in izbire v nasprotju s skupinsko rutino,
- oblikovanje pogojev za večje izražanje in ozaveščanje skupinskih razlik (nediskriminiranost glede na spol, socialno in kulturno poreklo, svetovni nazor, narodno pripadnost, telesno in duševno konstitucijo),
- večje upoštevanje in spoštovanje zasebnosti ter intimnosti otrok,
- dvig kakovosti medosebnih interakcij med otroki ter med otroki in odraslimi v vrtcu,
- rekonceptualizacija in reorganizacija časa v vrtcu,
- rekonceptualizacija in reorganizacija prostora in opreme v vrtcu,
- večja avtonomnost in strokovna odgovornost vrtcev in njihovih strokovnih delavcev,
- povečanje vloge evalvacije (kritičnega vrednotenja) pri načrtovanju življenja in dela v vrtcu,
- izboljšanje informiranja in sodelovanja s starši.

II. ORGANIZACIJA KRAJŠEGA PROGRAMA

Organizacijo krajšega programa v vrtcu določa *Pravilnik o organiziranju, delovanju in financiranju oddelkov vrtcev, ki izvajajo krajše programe in so financirani iz državnega proračuna* (Uradni list RS, št. 43/2018).

Vsebinsko, časovno, prostorsko in kadrovsko organizacijo krajšega programa, se določi v letnem delovnem načrtu vrtca.

Oddelek krajšega programa mora delovati samostojno in se ne sme združevati z oddelki, ki izvajajo dnevni ali poldnevni program vrtca.

V krajši program vrtca morajo starši otroka vpisati, kar pomeni, da vrtec in starši podpišejo pogodbo o vključitvi otroka v vrtec.

Organizacija časa

V skladu s pravilnikom je potrebno določiti:

- časovno obdobje izvajanja krajšega programa v posameznem šolskem letu, z opredelitvijo začetka in konca programa,
- dneve izvajanja krajšega programa na teden,
- dnevno število ur izvajanja programa.

Dnevno število ur ne sme presegati 4 ure in tedensko število ur ne sme presegati 16 ur.

V krajšem programu moramo v celoti uresničevati cilje *Kurikula za vrtce*, vendar v zmanjšanem obsegu ur, in hkrati zagotavljati visoko kakovost krajšega programa, zato svetujemo, da krajši program dnevno traja najmanj 2 do 4 ure, in da se v okviru tega nekajurnega izvajanja v posameznem dnevu organizira tudi malica.

Malica

Malica naj ne zavzame preveč časa, in naj ne postane pretirano rutinska, pač pa naj bo predvsem namenjena prijetnemu skupnemu druženju in učenju socialnih veščin otrok. Zavedati se moramo, da lahko prav čas za malico v vrtcu otrokom nudi priložnost, ko se v nekajurnem druženju, zbere cela skupina otrok skupaj, v skupni in prijetni dejavnosti. Malica mora biti za otroke nekaj lepega in družabnega, posredno pa se bodo otroci učili, z ustreznim zgledom vzgojitelja, da se je za mizo potrebno lepo obnašati, kulturno jesti in kulturno uporabljati pribor ter imeti spoštljiv odnos do hrane. Pretiran poudarek na učenju rutine povezane z malico odsvetujemo, ker se bodo morali otroci že zelo kmalu učiti nove rutine prehranjevanja v osnovni šoli.

Počitek

V okviru krajšega programa ne načrtujemo organiziranega počitka/spanja za vse otroke, vendar pa moramo otrokom omogočiti možnost za individualni počitek in umik v zasebnost, glede na posameznikove potrebe.

Prostor

Vrtec mora za izvajanje krajšega programa določiti enoto oziroma lokacijo vrtca, kjer se bo ta program izvajal.

Prostori v vrtcu so določeni s *Pravilnikom o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca*¹⁰ in morajo biti funkcionalno oblikovani tako, da otrokom omogočajo različne dejavnosti, in sicer načrtovane, spontane, skupne, skupinske in individualne.

Krajši program se izvaja v igralnicah, ki so namenjene otrokom drugega starostnega obdobja.

Normativ

V oddelek vrtca, ki izvaja krajši program, **je lahko vključenih najmanj osem in največ dvanajst otrok.**

Pod posebnimi pogoji pa je lahko v oddelek krajšega programa vključenih tudi manj otrok, in sicer najmanj pet,

- če se oddelek organizira v enoti vrtca, ki deluje na demografsko ogroženem območju ali na območju, kjer je oddaljenost vrtca za večino staršev večja kot štiri kilometre,
- če so v krajši program vpisani otroci priseljencev, katerih materni jezik ni slovenščina ali otroci staršev, ki uveljavljajo pravice v skladu z zakonom, ki ureja mednarodno zaščito.

Strokovni delavci

Krajši program izvaja strokovni delavec, ki izpolnjuje izobrazbene pogoje za vzgojitelja predšolskih otrok.

Če se krajši program izvaja na območju, kjer živijo pripadniki madžarske narodne skupnosti in poteka vzgojno delo dvojezično, v slovenskem in madžarskem jeziku program izvajata dva vzgojitelja predšolskih otrok.

¹⁰ Glej 2., 4., 15. in 21. člen *Pravilnika o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca* (Uradni list RS, št. 73/00, 75/05, 33/08, 126/08, 47/10, 47/13, 74/16 in 20/17).

III. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Pri načrtovanju, izvajanju in spremljanju vzgojno-izobraževalnega dela v oddelku krajšega programa vrtca, morajo strokovni delavci upoštevati vsa načela in cilje *Kurikula za vrtce* ter zagotavljati uravnoteženost dejavnosti iz vseh šestih področij dejavnosti *Kurikula za vrtce*, v obsegu ur, ki so na voljo, ter poskrbeti za spodbujanje vseh vidikov otrokovega razvoja.

Z uravnoteženim načrtovanjem ciljev vseh področij dejavnosti ter načrtovanjem in izvajanjem dejavnosti za vsa področja dejavnosti *Kurikula za vrtce* strokovni delavec otrokom zagotavlja učenje in pridobivanje osnovnih izkušenj, kompetenc in znanja tudi iz posameznih znanstvenih ved, kar predstavlja osnovno oz. bazično znanje za nadaljnje učenje otrok.

Nekateri cilji iz posameznih področij dejavnosti se lahko uresničujejo tudi v okviru dnevne rutine, vendar pa se moramo zavedati, da je v krajšem programu dnevne rutine zelo malo in moramo zato čas, ki je na voljo, posvetiti predvsem izvajanju načrtovanih dejavnosti. Krajši program traja le 2 - 4 ure dnevno in vključuje relativno majhno število otrok (največ 12) ob enem vzgojitelju¹¹ v oddelku, kar predstavlja dobre pogoje za učinkovito pedagoško delo, čeprav v zmanjšanem obsegu ur izvajanja kurikula.

V krajšem programu je izrednega pomena, da zagotavljamo ugodno socialno klimo, v kateri se bo prav vsak otrok dobro počutil, saj bo slišan, viden, upoštevan in spoštovan ter spodbujan v razvoju in učenju.

Ugodno socialno klimo zagotavljamo:

- s svojo pozitivno čustveno naravnostjo,
- s spodbudnim in pomirjujočim delovanjem in
- z zavedanjem značilnosti razvoja in učenja predšolskih otrok.

Pri tem je bistveno, da smo pozorni na vsakega otroka posebej, da upoštevamo in spoštujemo individualne razlike, da spoštujemo integriteto in kompetentnost prav vsakega otroka ter upoštevamo njegovo razpoloženje in počutje.¹²

Ustvarjanje ugodne socialne klime in aktivno učenje v vrtcu sta temelja, da se otrok v vrtcu počuti vključenega in se maksimalno razvija, saj ima ob optimalnih in strokovnih spodbudah, možnost za razvoj in učenje. Otrok pri tem razvija sposobnosti zaupanja, avtonomnosti, prevzemanje pobude, empatijo in samozaupanje ter različne kompetence.

¹¹ Razen, če se krajši program izvaja na območju, kjer živijo pripadniki madžarske narodne skupnosti in poteka vzgojno delo dvojezično. Glej 5. člen *Pravilnika o organiziranju, delovanju in financiranju oddelkov vrtcev, ki izvajajo krajše programe in so financirani iz državnega proračuna* (Uradni list RS, št. 43/2018).

¹² Glej *Vključevanje v vrtcu*. 6. zvezek v priročniku Vključujoča šola, str. 3 - 10.

Ustvarjanje ugodne socialne klime, v smislu pozitivnih interakcij med vzgojiteljem in otrokom, je temelj aktivnega učenja. Aktivno učenje pa je osnovno sredstvo, s katerim otroci pridobivajo znanje in razvijajo kompetence na področju socialnega, čustvenega, intelektualnega in telesnega razvoja.

Vzgojitelj lahko otroke, s svojim strokovnim znanjem in pristopi, maksimalno podpre v njihovem učenju in razvoju kompetenc v vseh vidikih njihovega razvoja. To pomeni, da mora dejavnosti v krajšem programu načrtovati tako, da jih načrtuje uravnoteženo z vseh področij dejavnosti *Kurikula za vrtce*, glede na aktualna/trenutna območja bližnjega razvoja otrok, upošteva njihove specifične potrebe in tudi samoiniciativne pobude otrok.

IV. SPREMLJANJE OTROK V KRAJŠEM PROGRAMU

Temelj za načrtovanje in izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela v krajšem programu v vrtcu je opazovanje in spremljanje otrok. Brez tega ne moremo izvajati na otroke osredinjenega kurikula.

Strokovni delavec pri spremljanju predšolskih otrok izhaja iz narave njihovega učenja. Otroci se učijo s poskušanjem oz. eksperimentiranjem, izkušensko, interaktivno, v konkretnih okoliščinah in z rokovanjem s predmeti in sredstvi. Predmetov in sredstev se morajo dotikati, jih preizkušati, opazovati, graditi in oblikovati na mnoge načine. Poslušati morajo zgodbe in jih uprizarjati v vsakodnevnih vlogah, pripovedovati in peti, se gibati in igrati na različne načine v različnih okoljih.¹³

To kar predšolski otroci vedo ali zmorejo, je tisto, kar nam lahko najbolj služi v spremljanju njihovega razvoja in učenja.

Pri tem upoštevamo, da je v tem obdobju otrokov razvoj hiter, neenakomeren, z različno intenziteto razvoja na posameznih razvojnih področjih in pod velikim vplivom okolja in odraslih.

Razvoj predšolskega otroka je najbolj izrazit na telesnem, kognitivnem, socialnem in čustvenem področju, vendar pa ne poteka z enako hitrostjo in obsegom na vseh področjih njegovega razvoja. Niti dva predšolska otroka nista enaka in vsak otrok ima svojstveno oz. edinstveno stopnjo razvoja na posameznem področju v tem obdobju. Poleg tega se je potrebno tudi zavedati, da otroci izhajajo iz različnih družin in da imajo različno kulturno in izkustveno ozadje¹⁴, pa tudi, da se vsak otrok uči na njemu lasten, edinstven način. Otrokovo učenje je eno samo, dogodki, osebe, okolja, situacije..., pa vstopajo v njegovo učenje in ga sooblikujejo.

Vzgojitelj pri delu z otroki v krajšem programu, tako pri načrtovanju, izvajanju in spremljanju, izhaja iz dejstva, da so otroci stari pet let, ki pred tem niso obiskovali vrta, in da je njihovo učenje potekalo v drugih okoljih. V ta namen smo pripravili *Pripomoček za spremljanje razvoja otrokovih kompetenc v zadnjem letu pred vstopom v šolo*, s katerim boste lahko spremljali različne vidike otrokovega razvoja, v smislu doseganja različnih ravni posamezne kompetence. Teh kompetenc se vsak otrok uči oz. jih razvija skozi celo predšolsko obdobje, in naloga strokovnega delavca v krajšem programu je, da otroke maksimalno podpre oz. spodbuja v doseganju teh kompetenc, saj omogočajo otrokom uspešen prehod v šolo.

¹³ Glej *Formativno spremljanje v vrtcu*, v priročniku *Formativno spremljanje v podporo učenju*, str. 4 - 12.

¹⁴ Prav tam.

Pripomoček za spremljanje razvoja otrokovih kompetenc v zadnjem letu pred vstopom v šolo

Ime otroka:	
Oddelek krajšega programa:	
Vrtec:	
Šolsko leto:	

Navodilo

S pomočjo tristopenjske lestvice (od 1. - 3. stopnje) označimo raven dosežene kompetence pri otroku ob koncu obiskovanja krajšega programa v vrtcu.

1. stopnja: otrok začne razvijati kompetenco
2. stopnja: otrok dosega viden napredek v razvoju kompetence
3. stopnja: otrok je dosegel kompetenco

OSEBNOSTNI IN SOCIALNO-ČUSTVENI RAZVOJ

1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja	Kompetenca
			Je samostojen/a v osebni higieni, oblačenju in obuvanju ter drugih rutinah.
			Lahko se spoprime s pravili in rutinami.
			Zaupaj znanim odraslim.
			Se v vrtcu dobro počuti.
			Se dobro počuti v družbi drugih otrok.
			Zna poiskati pomoč.
			Oblikuje prijateljstva z drugimi otroki.
			Sodeluje v igri in deli z drugimi igrače, sredstva, zamisli...
			Izkazuje sprejemljivo vedenje.
			Obvlada menjavo in prevzemanje vlog v različnih dejavnostih, interakcijah...
			Izraža svoja čustva in občutke.
			Je občutljiv na potrebe in čustva drugih.
			Zmore 5 - 10 minut ali več koncentracije v dejavnosti, ki ga/jo zanima.
			Je osredotočen/a in vztraja v dejavnosti.
			Kaže ponos ob zaključenem delu/rezultatu/igri.

RAZVOJ GOVORA

1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja	Kompetenca
			Razume in sledi preprostim navodilom.
			Se rad/a zadržuje v knjižnem kotičku.
			Samoiniciativno poseže po slikanicah in drugih knjigah.
			Uživa v poslušanju zgodb.
			Sledi zgodbi, ki se bere v nadaljevanju.
			Brani ali pripovedovani vsebini sledi in jo razume.
			Sodeluje v pogovoru z odraslimi.
			Sodeluje v pogovoru z otroki.
			Zapoje pesem, pove rimo, uganko, pesmico...
			Pripoveduje o svojih izkušnjah, zgodbah, mislih, občutkih.
			Ponovi zgodbe z lastnimi besedami.
			Pripoveduje ali obnovi zgodbo ob slikah.
			Razume in odgovarja na vprašanja odraslih in otrok.
			Postavlja vprašanja za pridobitev informacij.
			Pozna pomen tiska ter različne vrste slikovnega in besedilnega gradiva.
			Samostojno bere.
			Prepisuje črke, besede.
			Samostojno zapisuje besede (npr. ime), stavke.
			Samostojno piše.
			Nariše prepoznavne figure in predmete.
			Drži svinčnik in druga pisala na ustrezen način.
			Prepoznava druge jezike.
			Uporablja različne oblike komunikacije.

TELESNI RAZVOJ IN GIBANJE

1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja	Kompetenca
			Se rad giba.
			Sproščeno izvaja naravne oblike gibanja.
			Doživlja ugodje v gibanju.
			Nadzoruje lastno gibanje.
			Zaupava v lastno gibanje in se zaveda, da ga zmore.
			Se orientira na lastnem telesu.
			Zaznava okolico in se orientira v prostoru.
			Raziskuje in razvija grobo motorične spretnosti.
			Raziskuje in razvija fino motorične spretnosti.
			Razvija koordinacijo oko-roka.
			Učinkovito uporablja majhne predmete in orodja, npr. škarje, šilček...
			Pozna osnovne položaje telesa, rok in nog.
			Se zna valjati, plaziti, viseti, nositi, potiskati, hoditi nazaj, skakati na eni nogi...
			Razume kaj pomeni nositi, viseti, potiskati, plaziti se, poskočiti, preskočiti, splaziti se...
			Sodeluje in upošteva druge v skupnih gibalnih dejavnostih.
			Upošteva osnovne varnostne ukrepe.
			Ozavešča skrb za lastno varnost in varnost drugih.
			Razume preprosta navodila in pravila.

ZGODNJE MATEMATIČNE IZKUŠNJE

1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja	Kompetenca
			Uporablja matematiko v vsakdanjem življenju v vrtcu:
			prešteva oz. šteje
			meri
			razvršča predmete, telesa, like, števila glede na dano ali izbrano lastnost
			grupira
			primerja
			prireja
			prikazuje s simboli
			»sešteva« v obsegu količine, ki jo razume.
			»odšteva« v obsegu količine, ki jo razume.
			Opiše položaje teles in predmetov v prostoru.
			Prepozna in uporablja imena za števila.
			Loči med merjenjem in štetjem.
			Prepozna in poimenuje osnovne geometrijske like in telesa.
			Razume jezik, povezan z osnovnimi matematičnimi izrazi in pojmi (npr. velikost, količina, teža, dolžina, čas...).
			Razume uporabo grafičnih prikazov.
			Razume in uporablja izraze za opisovanje položaja predmetov.
			Razume zaporedje dogodkov.
			Načrtuje zaporedje dogodkov (sekvence).
			Razume princip vzroka in posledice.
			Ustvari vzorec.
			Nadaljuje vzorec.
			Razume pomen rezultata.

DRUŽBA

1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja	Kompetenca
			Pokaže skrb za življenje (sebe in druge ljudi) in okolje.
			Se uspešno vključuje v skupino otrok in sodeluje.
			Izkazuje tople in podpirne medsebojne odnose.
			Je radoveden in se rad uči in raziskuje.
			Išče izzive in jih poskuša uresničiti.
			Izkazuje samostojnost in postopno neodvisnost.
			Izkazuje individualnost in sprejema druge.
			Se zaveda da tudi on vpliva na okolje in ga spreminja.
			Zna reševati probleme in se znajde v situacijah.
			Zna reševati konflikte z vrstniki na primeren način.
			Vrednoti svoje učenje, znanje in napredek.
			Sprašuje, daje pobude in ideje.
			Načrtuje, predlaga in se dogovarja.
			Se pogaja.
			Predvideva situacije, dogodke in sklepa.
			Predlaga vire za pridobivanje informacij in išče po virih.
			Pridobljene informacije ureja in razvršča.
			Izraža svoje mnenje.
			Se spomni, da mora opraviti neko zadolžitev oz. nalogo (npr. v vrtec prinesiti star papir; nekaj vprašati starše...) in jo opravi.
			Pozna bližnjo in širšo okolico.
			Spoštuje sebe in druge.
			Zaupava vase in se zanaša nase.
			Izkazuje dobre odločitve/presoje v kritičnih situacijah.
			Izkazuje ustrezen odnos pri prehranjevanju.
			Se rad igra.
			Se izraža skozi različne vrste igre.
			Izkazuje občutek čudenja (radovednosti in veselja do življenja).
			Razume, da imajo lahko drugi prepričanja in vrednote, ki so drugačne kot jih ima on sam.

NARAVA

1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja	Kompetenca
			Loči živo in neživo naravo.
			Prepozna pojave v naravi.
			Pozna svoje telo in telesne funkcije ter razume, da se telo spreminja.
			Razume naravoslovne pojme.
			Razume pomen skrbi za ohranjanje okolja (ekologija).
			Uporablja naravoslovne postopke:
			opazuje
			zaznava lastnosti narave, pojave...
			oblikuje vprašanja (zakaj, kako, čemu...)
			oblikuje domnev oz. hipotez
			išče odgovore oz. rešitve na zastavljeno vprašanje
			napoveduje
			raziskuje
			išče informacije po različnih virih
			ureja, klasificira informacije ter povzema bistvo
			sklepa
			sporoča ugotovitve, spoznanja in rezultate
			uporabi znanje v novih situacijah (kreativnost in inovativnost)

UMETNOST

1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja	Kompetenca
			Izraža svoja ideje, doživetja, čustva, razmišljanja in občutke z različnimi umetnostnimi zvrstmi.
			Uporablja različna orodja in sredstva za ustvarjanje.
			Pozna možnosti izražanja: likovno, glasbeno, literarno, ples...
			Se spontano in kreativno izraža v tistem umetniškem jeziku, v katerem se on sam najlažje izraža.
			Rad ustvarja in je ustvarjalen.
			Se igra, vživlja in posnema živali, ljudi...
			Zmore slediti predstavi, kulturnemu dogodku, ipd.
			Posluša glasbo.
			Ustvarja glasbo s petjem, ploskanjem, igranjem na male instrumente...
			Se izraža z gibom.
			Je zmožen improvizacije.

Dodatne ugotovitve:

Otrokovo močno področje	
Področje/a, kjer otrok potrebuje dodatno podporo	

V. LITERATURA

Brunauer, H. A., Bizjak, C., Borstner, M., Cotič Pajntar, J., Eržen, V., Kerin, M., Komljanc, N., Kregar, S., Margan, U., Novak, L., Rutar Ilc, Z., Zajc, S., Zore, N., (2016). *Formativno spremljanje v podporo učenju*. Priročnik za učitelje in strokovne delavce. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Cotič Pajntar, J., in Zore, N. (2017). *Vključevanje v vrtcu*. 6. zvezek v *Vključujoča šola*. Priročnik za učitelje in druge strokovne delavce. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Evropski steber socialnih pravic, 2017:

https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_sl

in

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_sl.pdf

Kurikulum za vrtce, (1999), Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Ljubljana.

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, 2012/C 326/02:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=SL>

Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca (Uradni list RS, št. 73/00, 75/05, 33/08, 126/08, 47/10, 47/13, 74/16 in 20/17):

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV3140>

Pravilnik o organiziranju, delovanju in financiranju oddelkov vrtcev, ki izvajajo krajše programe in so financirani iz državnega proračuna (Uradni list RS, št. 43/2018):

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2018-01-2132/pravilnik-o-organiziranju-delovanju-in-financiranju-oddelkov-vrtcev-ki-izvajajo-krajse-programe-in-so-financirani-iz-drzavnega-proracuna>

Priporočilo Sveta o visoko kakovostnih sistemih predšolske vzgoje in varstva (predlog), (22.5. 2018), Evropska komisija, Bruselj:

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9246-2018-INIT/sl/pdf>

Strateški okvir – Izobraževanje in usposabljanje 2020:

http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework_sl

Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development, United Nations, 2015:

<https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

Weikart, D. P. and Hohmann, M., (2005). *Vzgoja in učenje predšolskih otrok*, DZS, Ljubljana.

Zakon o vrtcih (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09 – ZIUZGK, 36/10, 62/10 – ZUPJS, 94/10 – ZIU, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO in 55/17):

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO447>

Izmenjane informacije in gradiva z mednarodne okrogle mize o predšolskih kurikulumih za 21. stoletje - *International round table on ECEC Curriculum Frameworks for the 21st Century*, Ministry of Education, Children and Youth of Luxembourg, v sodelovanju z The Bureau of the OECD Network on Early Childhood Education and Care, 12. in 13. junij 2018, Luksemburg, mag. Janja Cotič Pajntar.